

Det Sorte Danmarkskort

Der er kun lidt forskel på, hvor mange der laver sort arbejde på tværs af de danske kommuner. Til gengæld er forskellen mellem de få kommuner, der skiller sig ud, stor. I de kommuner, hvor flest arbejder sort, drejer det sig om op imod hver tredje, mens det i kommunerne med lavest deltagelse i sort arbejde kun er hver ottende. Gennemsnitligt arbejder godt hver femte dansker sort i løbet af et år. Langt de fleste kommuner adskiller sig ikke signifikant fra gennemsnittet.

Det viser en analyse gennemført af Rockwool Fondens Forskningsenhed af det hidtil største samlede datamateriale om danskernes udbud af sort arbejde. Knap 33.000 tilfældigt udvalgte danskere er i perioden 1994-2014 blevet spurgt om deres færden på det sorte arbejdsmarked.

Ud fra det store datamateriale er der tegnet et nyt danmarkskort i tre farver over danskernes deltagelse i sort arbejde. Kortet viser de kommunale forskelle,

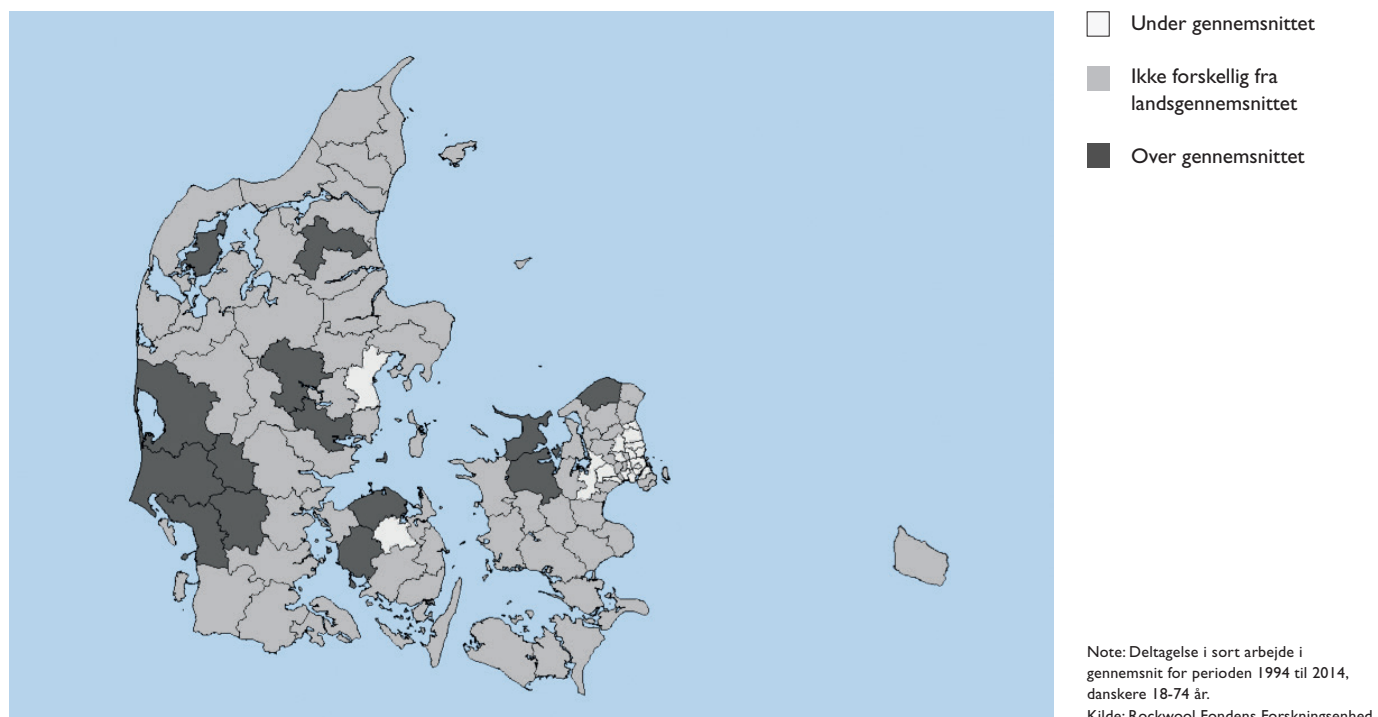
der er statistisk signifikante. I de hvide kommuner er deltagelsen i sort arbejde signifikant lavere end i gennemsnitskommunen – i de mørkegrå er den signifikant højere. De lysegrå kommuner adskiller sig ikke signifikant fra gennemsnitskommunen.

De mange lysegrå kommuner illustrerer pointen om, at de fleste kommuner ligner hinanden, hvad angår danskernes tendens til at lave sort arbejde.

I Danmark bliver sort arbejde især betalt kontant eller med en vernetjeneste. Analysen viser, at der næsten ingen geografisk variation er i kontant betalt sort arbejde. Uanset hvor i landet, man befinder sig, er det knap 8 procent, der har udført kontant betalt sort arbejde indenfor det seneste år. Derimod er der relativ stor forskel på, hvor mange der laver gensidige vernetjenester. Her er niveauet særligt lavt i og omkring landets tre største byer, København, Aarhus og Odense, hvor kun 12 procent har lavet vernetjenester mod 17

FIGUR 1

Deltagelse i sort arbejde – fordelt på kommuner

procent i resten af landet. Det er forskellene i udbredelsen af vernetjenester, der skaber den overordnede geografiske variation i det sorte arbejde.

Kortet har også givet forskerne anledning til at undersøge en gammel myte om, at jyderne skulle arbejde mere sort end folk i resten af landet. 23 procent af jyderne arbejder sort i løbet af et år. Dette er kun marginalt højere end fynboernes og sjællændernes deltagelse i sort arbejde, som begge ligger på 22 procent, når der ses bort fra region Hovedstaden. Undtagelsen er vigtig. Det er nemlig region Hovedstaden og ikke jyderne, der skiller sig ud ved at færre – ”kun” 18 procent – laver sort arbejde.

Myten om jyderne skal altså erstattes af en storbyeffekt bestående i, at færre laver gensidige vernetjenester i storbyerne.

Nysgerrig på din egen kommune?

Analysen giver mulighed for at sammenligne alle landets 98 kommuner med hinanden. Er det fx tilfældet, at der er flere, der udfører sort arbejde i Assens Kommune end i Brønderslev Kommune? Svaret kan findes på <http://det-sorte-danmarkskort.rff.dk/>.

TABEL I

Deltagelse i sort arbejde – fordelt på landsdele

Landsdel	Sort deltagelsesfrekvens (%)	Usikkerhedsinterval	Antal observationer
Region Hovedstaden	18,0	17,2 - 18,8	9.012
Øvrige Sjælland	21,8	20,6 - 23,0	4.759
Fyn	22,3	20,9 - 23,8	3.007
Jylland	23,2	22,5 - 23,9	15.980
I alt	21,5	21,0 - 21,9	32.758

Kilde: Peer Ebbesen Skov, Kristian Hedeager Bentsen og Camilla Hvidtfeldt (2015): *Det Sorte Danmarkskort: geografisk variation i danskernes sorte deltagelsesfrekvens*. Notat. Rockwool Fondens Forskningsenhed.